

Õpilasteleht

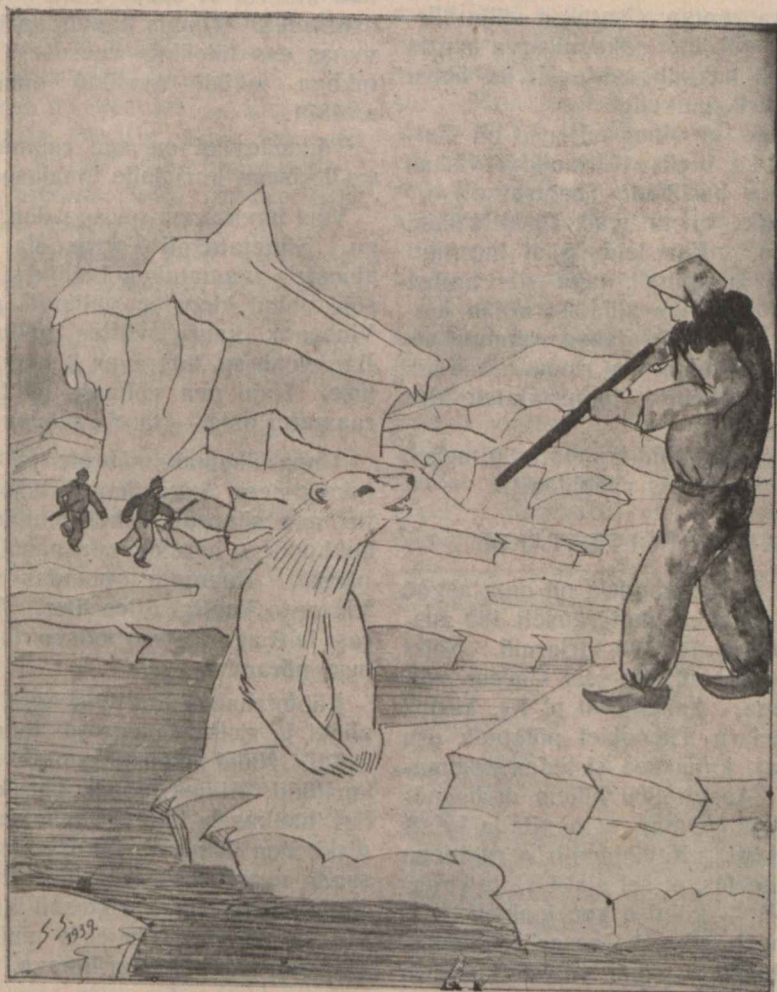
Hind
10 senti

NR. 15

25. JAANUAR 1939

VII AASTAK.

- MÜNCHHAUSENI LUGUDE SALADUS ●
- ILLUSTREERIMISVÕISTLUSE TÖID ●
- SÖERAJA REEGLEID JNE., JNE. ●

VÕISTLUSTÖÖ

4

TÜRKLASED KÜTSID RAAMATUTEGA SAUNAAHJU

Meie suurimast sõbrast, mille kahjuks tihti unustame

„Raamatutel on,“ kirjutab Samuel Smiles, „midagi surematuse loomulist. Rusudeks pudenevad templid, kaovad pildid ja raidkujud, kuid raamatud püsivad: suurtele mõtele ei tee aeg midagi.“

(Raamatust „Läbikäimisest raamatutega“)

Pilt või kalender on alati kindlal kohal; raamat vedeleb, kus juhtub. Keegi ei mõtlegi märkida sõbra telefoninumbrit pildile, kuid teeb seda rahulikult raamatu eellehele. Peab see niimoodi olema?

Midagi ei unustata nii kergesti, kui raamatut. Ta jäetakse kooli, rongile, trammile, autosse, pankka, metsa, visatakse välja kiirrongi aknast või üle ookeanilaeva parda merre. Varsti hakkab neid vist ka õhust sadama — reisilennukeilt.

Ärge mõtelge, et viimased read on liialdus! Ei. (Üks inglise kirjanikke viskas loetud raamatu harilikult Themsesse!)

Aga, oletame, et ta meil siiski säilib. Kuid millisena? Eks leidu säääl harutihti allakriipsutusi ja „pilte“, olgu siis tindist või kohvist. Aga eks pliiatski kõlba joonistamiseks. Ja joonistatakse raamatusse. Inglismaal poogiti omal ajal raamatuisse iga lehe vahele valge leht — joonistajatele kire kustutamiseks.

(Et aga raamatupildid raamatus ei seisa, sellest pole vist tarvis rääkida!)

RAAMATUID PÕLETATAKSE

Me teame, et Aleksandria oli oma-aegne kultuuri keskpunkt. Ümmarguselt 100 aastat e. Kr. oli siin 700 000 kirjarulli. Neist hävines põlemisel 40 000, sest Caesar võitis linna tulega. Aastal 390 p. Kr. käskis harimata patriarh Theophiel põletada osa raamatukogust, kuna see sisaldas paganausu tarkust. Aastal 300 hiljem andis põletamiskäsu kaliif Omar, et hävitada kristlikku (!) tarkust. Kallihinnaliste rullidega — pidagem meeles, et sel ajal kirjutati raamatud käsitsi! — köeti 6 kuu jooksul linna saunu. Nii on inimkond Caesarile, munkadele ja araablastele „tänu võlgu“ kuulsate teoste hävitamise eest (Sophokles'e 120 tragöödiast säilib ainult 7).

Kuid ka sõpru, vaimustatud ja kirgliku raamatuarmastajaid on ju olemas. Ajalugu teab siingi mõnda jutustada, teab koguni kuritegudest, mis tehtud raamatute pärast.

19. sajandil elas Thüringi küllakeses pastor Tunnis, kes oli kirgline bibliofiil*, 60 000 köite omanik. Teda armastasid koguduse liikmed ja tema kogudust. Imelikud asjaolud pääle ühte mõrva Leipzigi juhtisid aga politsei pastor Tunnise majja. Aastaid istus ta eeluurimise vanglas, kuni lõpuks tõestati pastori süü. Tema oli toimunud mõrva, et saada raha uute raamatute ostmiseks. Tunnis kandis karistuse ja suri vanas eas täielikus vaesuses. Ta raamatukogu müüdi avalikul enampakkumisel a. 1821.

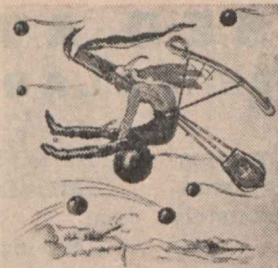
Tänapäevani on aga raamatud Tunnise ex-librisega korjajaile „maiuspalaks“.

Veel huvitavam oli aga don Vincenzo lugu. Nimetatud oli Tarragonia lähedal ühes kloostri raamatukoguhoidjaks. Kuna kord sõja puhul klooster vallutati, põgenes don Vincenzo, kaasa võttes palju raamatuid, Barcelonasse, kus avas kohe raamatukaupluse. Kuid pea võimatu oli temalt ühtegi raamatut osta — ta ei raatsinud neid müüa.

Tema lähemaks sõbraks oli teine raamatukaupmees Augustino Patkso. Kord juhtus aga sõprade vahel raamatute oksjonil kokkupõrge haruldase hispaaniakeelse piibli pärast. Raamatu omandas Patkso, sest Vincenzo kapital ütles üles. Mõne aja pärast leiti aga Patkso mõrvatuna enda kaupluse põrandal.

Läbiotsimisel don Vincenzo juures leiti piibel ja risküsimuste all tunnistas ta end süüdi. Nüüd selgusid muudki don Vincenzo kuritööd. Müües mõnda haruldast eksemplari, hakkas ta kaotust kahetsema, mis sundiski don Vincentot kuritegudele, et aga saada uuesti kaotatud raamatu omanikuks. Kuna sel ajal olid karistused üldse väga valjud, oli ka don Vincenzo elulõpp kurb: ta kägistati metallkaelarihmaga.

* raamatutesõber

MÜNCHHAUSENI SEIKLUSED

LOODUSE LASTERAAMAT

Luiskelugude suurmeister

KAHURIKUULIL RATSUTAMAS

Üks Münchhauseni luiskelugusid.

Piirasime Türgi linna. Meie juht tahtis teada, kui palju on linnas kahureid. Kuid keegi ei julgenud linna minna. Ainult mina ei kohkunud.

Astusin kahuri kõrvale ja kui pauk lajatas, hüppasin kuulile. Kõik karjusid tagantjärele: „Elagu Münchhausen!“

Lendasin uhkena, kuid linnale liginedes hakkasin mõtlema:

„Lendad küll sisse, kuid kuis pääsed jälle välja? Vaenlased vangistavad sinu salakuulajana ja poovad üles!...“

Samal ajal lendas linnast vastu teine kuul. Hüppasin üle sellele ja kihutasin oma laagrisse tagasi.

Muidugi lugesin kõrgelt lennates kõik vaenlase kahurid üle ja tõin juhile vajalised teated.

Raam. „Münchhauseni seiklusi“, „Looduse“ lasteraamat Nr. 6.

KES OLİ PARUN MÜNCHHAUSEN?

Kes küll poleks lugenud parun Münchhauseni seiklustest?

Kes oli siis too salapärane Münchhausen, kindlasti ainult luulekuju?

Ei, ta elas tõesti.

Karl Friedrich Hieronimus Münchhausen sündis umbes a. 1720 Hannoveris. Kuna tema naine oli riiakas, siis polnud vaesel mehel kuigi palju rahulisi päevi. Et naine oli ka suur priiskaja, pidi Münchhausen tegema alati suuri võlgasid, mis hiljem laostasid ta mõisa.

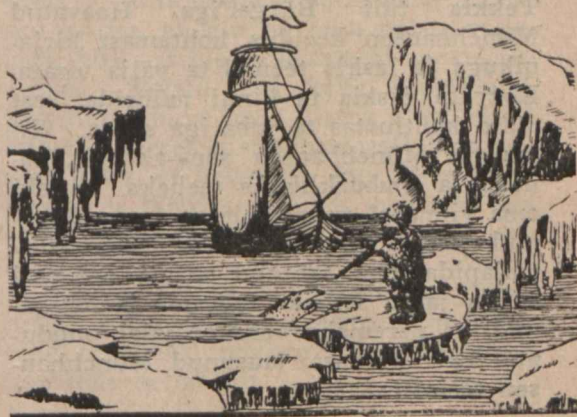
Otsida varju võlausaldajate eest, las kis ta oma mõisa aeda, mis asus kõrgel merekaldal, kaldakaljusse chitada koopa, millel oli kaks korda. Ülemisel korral

elas ta ise, kuna alumisel korral võeti võõraid vastu. Siin kanti lauale õlut ja veini, väike tündrike tubakat, väikesed savipiibud ning mõnus olemine oli kindlustatud. Kui oldi õige hääs tujus, puhuti muidugi igasuguseid lustakaid lugusid. Münchhausen, kes a. 1740—1741 Vene-Türgi sõjast oli osa võtnud, pajatas muidugi ka neist. Jutustasid teisedki, püüdes üksteist üle trumbata kummaliste lugudega. See kõik oli süütu nali, sest keegi ei pannud rõhku sellele, mida jutustati, vaid kuidas jutustati.

Kuid siis sattus Münchhauseni sõpurringi ka keegi Rudolf Erich Raspe, kes kõik need jutud kirja pani ja nii ilmub a. 1785 Londoni kirjastaja Smithi juures raamat, mille nimeks oli „Barun Münchhauseni jutustused tema kummalistest seiklustest ja elamustest Veneemaal“. Raamatul oli nii suur menu, et ilmus paari aasta jooksul viies trükkis.

VÖISTLUSTÖÖ

5

TÜTARLAPSED AVASTAVAD POISTE SALADUSE

Vana-aasta viimane õhtu.

Istusime tagakambris ja ajasime omavahel juttu. Köögis säristas ema pannidega, isa sulase Jüriga pani hobustele tallis uueaastaöö kaeru valmis. Varsti tuli isa lumiseid jalgu kloppides tuppa ja istus kamina ette käsi soojendama.

MAIA LÄKS AEGLASEL sammul isa juurde ja lausus siis paluval häälel: „Isa, meie pidime Järveperale minema, aga ei tea, kas sa lubaksid?“

„No-noh — kallil ööl?“ oli isa käre vastus. Nüüd palusin mina oma korda: „Jah, luba ikka, pai isake!“

„Kallil ööl ei minda küla mööda hulkuma.“

„No mis sa neist keelad!“ palus ka ema omalt poolt. „Laste asi, las lähevad.“

„Sina ka veel!“ pahandas isa. „Küllap vist sinagi ühes läheksid?“

„Peeter, kus meie aisakell on?“ küsis Madis kapi taga kolistades.

„Mis sa sõge sellega teed?“ küsis ema.

„Ma muidu küsisin, et ta mulle pihku ei puutunud.“

„Kell on kapi otsas,“ ütles Peeter salajase muigega.

Kui kõik valmis olid, sooviti isale häd õhtut ja rõõmust säravate nägudega astuti uksest õue. Ilus ja vaikne oli. Värske lumi pures sõbralikult kingakandaid ja valged helbed liuglesid kõndijatele riiete ja mõni vallatum helve hüppas isegi mõnele ninale, kus ta silmapilkselt suri.

JÄRVEPERA TIINA JA IIE istusid tagakambris ja vestlesid. Jutulõng katkes.

„Kuule — aisakella hää!“ hüüatas korraga Iie.

Kuna siin oli kasutatud Münchhauseni nime, oli viimane õigustatult Raspele väga kuri. Kuid mõni aasta enne Raspe surma (R. suri a. 1794 väikeses Iiri linnas Mucrossis äärmises vaesuses) tuleb Münchhauseniile uus pahandus: saksa luuletaja G. A. Bürger, kes ka Münchhauseni tundis, laskis trükki Raspe ingliskeelse teose tõlke järgmise päälkirjaga: „Vabahärra von Münchhauseni kummalised reisid ja seiklused maal ja merel, nagu ta ise jutustas neid, istudes sõpradega koos pudeli veini juures“. Seegi raamat ilmus paljudes trükkides. Tekkis tüli Bürger'iga. Haavatud Münchhausen keeldus kohtamast kirjanikuga ja laskis teenril ta välja visata. Koopagi laskis ta kinni müürida, sest nüüd kahtlustas ta juba iga sõpra. Nii muutus Münchhausen sõna-ahtaks, vanaks ja umbusklikuks meheks. Siiski oma viimasel tunnil olevat temas ärganud jällegi huumor. Kui vana ustav majapidajanna tahtnud surma eel veel surija jalgu soojaks hõõruda ja märganud, et peremehe vasakul jalal puudunud kaks varvast, lausunud Münchhausen tõsiselt:

„See juhtus põhjanabal karujahil oles. Jääkaru piestis nad nahka.“

See olnud tema viimane seiklusjutt. Vana teravmeelne jutustaja, mitte vale-taja, suri 22. veebruaril 1797. a. oma loosis.

Tema koobaski on veel alles.

Nüüd on ta jälle avatud ja seinad on kaunistatud maalidega, mis kujutavad tema eriskummalisi seiklusi.

Pärast K. F. H. Münchhauseni surmaga ilmub veel uusi raamatuid. Nii a. 1800 ilmub kaks teost: „Parun Münchhausenilt järelejäänud, tema enda poolt kirjutatud jutud“ ja „Vabahärra von Münchhauseni Valekroonika“. Lõpuks kujunes terve Münchhauseni kirjandus, sest temast kirjutati isegi romaane. Koguni üks komöödia ilmus, kus peategelaseks jälle Münchhausen.

Ülekohus oleks parun Münchhauseni tunda ja teada valelikkude kuningana — me tihti nimetame ju mõnda inimest Münchhauseniks — vaid suurepärase andega jutustajana. See oli suur kirjanduslik kuulsakssaamine.

Raim Kaim, 14 a., Valga

L.

AASTAVAHETUSEL

Keegi kui meeletu vihistas,
tondina keerles talus.
Naeru, laia, ta kihistas
tantsides metsas ja salus.

Tume ning tundmatu väljak näis,
viskles kus vallatu keegi.
Sauna ja tare vahel ta käis,
koldeski kustutas leegi.

Selgemaks hiljem sai taevaäär,
kuuserv kui pillas valgust.
Helkis vastu siis niidukäär,
kirkuteel nähti algust.

Tukkusid raudsed jalakad
ääres kirikutee.
Voodi, talvise lumised palakad
edasi viisid ree.

Regi kui lennul läbistas maid,
kadusid tuttavad alad.
Talvist külmust ei tunnud vaid
kuuskede lumised jalad.

Kirikuteel vaid hõikusid
need, kellel taskudes õnned.
Kuljused sumedalt huikusid.
Kuuldus ka vaikset kõnet.

Hiljem kui juurde astus ju
kooljaaed ristide reaga,
tuntü, et täitumas aastapuu
viimsete päevade reaga.

„Ära hirmuta! — Aga tõepoolest nagu kostis aiast.“

„Muidugi kostis!“

„Ehk tulevadki?“

„Aiast, kus ühtegi teed ei ole?“

„Mis see peaks tähendama?“ küsis Tiina hirmunult. „Kus koerad on?“

„Krants vist magab kuudis ja Muri on esikus.“

Nüüd panid tüdrukud kribinal-kribinal tule ahju ning muretsesid vee-pange, tina ja panni.

Ukse taga kuuldus kobinat ja Muri saatel marssisime meie tuppa. Vabastisime end üliriietest ja kui olime veidi liikmeid soojendanud, hakkasime üksteisele õnne „treima“. Esimene õnn valati majatüttele Tiinale. Samal pilgul, kui suirsev tina laskus vette, kuuldus väljast aisakella hää. Kõik kokkusid. Ka vanarahvas jäi kuulatama. Pereema läks välja vaatama, kuid tuli sama targana tagasi: „Vaimud on väljas, uueaastaõo

vaimud,“ sõnas kaheksakümnene tudisev vanaema. Järgmine õnn sai minule. Ka nüüd kõlises kell ja otse akna all. „No nüüd on vaimud väljas!“ hüüdis peremees. Käidi isegi ümber maja ära, kuid midagi ei nähtud. Valati veel teistelegi õnnesid ja igakord saatsid neid nõiduslikud kellahääled.

VARSTI KADUS PEETER teiste seast ja hiilis salaja teise kambri. Tiina, aru saades, et siin on tegu poiste viguriga, hiilis järele ja avastaski poiste saladuse. Poisid olid kella kinnitanud pärnalatva ning nõor ulatus akna haagi külge. Peeter pistis parajasti kätt aknast välja, et helistada, kui Tiina sisse tormas ja hüüdis: „Tulge vaatama, mis salavärk siia on seatud!“ Nüüd oli kella valu.

Oli päris hilja, kui lahkusime Järveperalt. Koju jõudes pugusime kohe sängi ning uinudeski nägime õnnevalamist ja kuulsime kellahäält.

ARVESTUSI

Olen lugenud:

Eerik Suviste, 15 a., Akste A.

Jüri Parijõe

„TERASPOISS“

Jüri Parijõgi on meie tänapäeva tuntuim noorsookirjanik (sünd. 2. sept. 1892 Kunda-Malla v.). Tema noorsoo suurteos „**Terassoiss**“ on ilmunud „Looduse Kuldraamat“ nr. 73 ja krooniti Vabariigi Presidendi kõrgeima auhinna.

„Terassoisi“ tegevuskohaks on meie ülikoolilinn Tartu. Teose päätegelane on Terassoiss — Jaan Kattai, üliõpilane Pärn j. t. Teos algab sellega, et Jaani ema sureb ja Jaan jääb vaeslapseks. Üliõpilane Pärn hoovimajast, keda Jaani ema omal ajal on tihti aidanud, aitab kojarahval Jaani eest hoolt kanda. Aga Jaanil on oma elu eesmärk, ta tahab oma elu ise korraldada. Lõpuks kujunevad asjad nii, et Jaan saadetakse poeproua soovitusel vaestelaste varjupaika.

Sääl tuleb tal kohe kokkupõrge iseka ja jonnaka poiste „pääliku“ Krõhvaga, kellel Jaan teeb naha tuliseks. Teine kord jälle ta seisab Krõhva vale läbi tund aega nurgas, ja kinnitab pärast ise, et see ei tee temale midagi. Siis sai Jaan teada, et teise toa poisid, Tank ja Krõhva, tulevad nende toas magavale Kitale kata-madinat tegema. Kaebajale panevad nad padja suule ja peksavad — see ongi kata-madin. Kuid Jaan valvab 3 ööd ja ajab nende plaani nurja häbistades poisse nende alatuse eest.

...Päätelungijad võtsid oma asjad ja kadusid sõna lausumata, kuna Jaan jäi seisma keset tuba, käed surutud rusikasse, pää jõuliselt püsti...

Ja teised ülesärganud poisid vaatavad aukartusega Jaani poole, ning keegi ütleb: **terassoist poiss**.

Aga Jaanile ei meeldi varjupaiga õhkkond, siis lähebki ta säält vanasse kodukohta. Üliõpilane võtab ta lahkesti vastu.

Koolis vahetunnil mainib kord vanapiiga-õpetajanna Jaani ema kohta halvasti, ja et Jaan selle üle vihastub ning vastu hakkab, siis saadetakse ta õpetajanna nõudel abikooli, s. t. ulakate ehk poiste keeli koortekooli. Siin võtab Jaani vastu hoopis teine õhkkond ja mitmesuguseid õpilastüüpe. Leidub ka korralikke, nagu Kodja, kellega Jaan koos ajalehti müütab. Jaani hoolsa treeningu ja vaeva läbi tuleb nende kooli pallirühm koolidevahelisel pallivõistlustel korv- ja rahvastepallis esikohale. Kapten Teras saab oma kaasõpilaste poolt suurte auavalduste osaliseks.

Nõnda igapäevastes askeldustes saabub kevad, kui Jaan päästab Emajõest tütarlapse, kes süstaga ümber läinud.

Saabub koolitöö lõpp. Lõppaktusel annetakse Jaanile Punase Risti elupääste medal. Koolijuhataja ütleb, et kaasõpilased nimetavad sind teraseks ja nad ütlevad seda õieti: sa oledki oma tegudes ja loomuses puhas teras,

ning teras on kõva metall. Kui lilleäriomanik, päästetud tüdruku isa, kuuleb, et Jaan on vaeslaps, lubab ta Jaani oma hoole alla võtta.

Kuid oma ema Jaan ei unusta — ärimehelt saadud rahaga otsustab ta hauale raudristi asetada...

„Terassoiss“ on eepos ühest vaprast ja etevõtlikust poisist. Sellest kasvab mees, kes ise oma eluvõitlused võitleb... lausub autor lõpuks. Teos on kõigile kasulik, ta sisendab lugejatele energiat ja jõudu — elada nagu Jaan.

MEIE KIRJAKAST

H. Leede — Suusatamas; **R. Ingelaid** — Talveõhtu; **Rapsak, S.** — Lumesõda; **H. Ambre** — Vana-aasta öö kellad; **H. Pihlaste** — Lihtne kelk; **L. Tuur** — joon. Lumesõda; **H. Koppel** — Jäätuv meri; **E. Suviste** — Viikingite veri (osa), 2. hirmulugu (võib olla on üldiselt tuntud?); **H. Juhkam** — Koolis, Tark poiss; **H. Vahtramäe** — Meeldivaim raamat, Varesepea (võib-olla); **H. Haberland** — Õpilaste nali; **B. Jaanikson** — Jahil, Sammi; **H. Joonuks** — Kodukülan, Enne äikest; **H. Oja** — 2 nalja; **E. Varblane** — Pähkel; **J. Ravi** — Suur laev, Arvustus; **H. Hiienurm** — Padise klooster (väga hää, et niisuguse pala juures on joonis. See on küll pliiatsitööna väga kahvatu, kuid vaatame); **E. Suviste** — Arvust. „Terassoiss“, Rahvuslipp (liiga pikk, vaatame); **I. Veermäe** — Mark lakke; **V. Akkuratov** — Jõululaps õöpimeduses; **A. Koplivee** — Arvustus, nali, Linnukeste mured; **K. Rebane** — Veste — **JAA**

K. Solon — Maastik varesega, Üle latvade; **L. Tuur** — Ornament (jooned on laiali vajunud, ei saa klišeerida), Eestile, Aastavahetusel, Suviöö; **H. Juhkam** — Äike (joonis); **V. Kalpus** — Seekordne kogu saadetus — ei, ja Lumepallid — niisugune mees nüüd Värdi; **L. Tuur** — Suusasõit, Jõulukaja (hilja!); **E. Vaher** — Jõuluepistel, Hargi kits; **V. Ummik** — Traadi-trikk (muidu hää, aga tundub poolikuna. Mõõdud, kuhu rist asetada jne.), Nali, Laagris; **H. Haberland** — Telegramm; **H. Veskisaar** — Sügistorm; **E. Kiipus** — Unelm, Arvustus; **B. Jaanikson** — Kell, Maastik, nali, Karjapõlv, Talv, Sügis; **L. Tuur** — Jõuluküünlad, Varahommik; **E. Jaagus** — Talv, Vedas viltu; **H. Joonuks** — Talvine õhtu, Tasumine, Arvustus; **H. Oja** — Sügistorm, Kodukambris; **E. Varblane** — Teised naljad; **K. Raig** — 2 venelat; **J. Ravi** — Jube juhtum, Jüriöö; **I. Veermäe** — Arv. „Terassoiss“; **A. Koplivee** — Kelk (on juba teiselt); **R. Ingelaid** — Pakri tuletorn (olnuks varem, artikkel juba ilmus — vt. nr. 10) — **EI**

ja vähid minema. Ühe avaga imeb liiva, teisega paiskab vett põhja.

Põhjas seisab tuuker ja juhib vooliku otsa laeva alla, kaevab nii tunnelit merepõhja. Läheb ikka sügavamale laeva alla.

Töötame vaheldumisi mitu päeva järjestikku. Juba on tunnel paarikümne meetrine.

Saabub minu kord põhja minekuks. Laskun ja mu eelkäija tuleb üles.

Näen, laeva all on suur mustav ava, tunnel. Selle suu ees keerleb kollane muda. Ootan kuni muda sadestub ja näen siis kahte jämedat voolikut, mis tunnelisse siirduvad.

Kummardun ja hakkann tunnelisse ronima. Käega katsudes tunnen enda kohal laeluuki ja torpeedoaparaadi terasest mügerikku. Mu kiivri lagi kolksatab vastu kahuritoru. Veel samm ja ma seisan järsu seinas ees. Täheandab, mu eelkäija on siiani jõudnud ja mul tuleb siit edasi tungida.

Võtan toruga vooliku, kuna võrega vooliku seljahahta jätan. Uhan paar meetrit ja asun siis liiva kõrvaldama.

Hüüan telefoni:

„Laske vesi voolikusse!“

Seisan kummargil tunnelis, hoian voolikut püsinas käes ja ootan. Mu ümber on täieline vaikus, ainult õhk mulksub kiivris. Korraga lööb voolik sirgu ning sellest paiskub veejuga. Liiv keerleb. Konnakarbid lendlevad ringi. Liigun sammhaaval edasi. Veel paar-kolm meetrit ja olengi teisel küljel väljas.

Juga voolab, liiv keerleb, konnakarbid lendlevad. Söön end ikka sügavamale. Töötan innuga. Liivahulk aina suureneb ja mul muutub koostas juba kitsaks. Vaja peatuda ja liiv teise voolikuga kõrvaldada. Muidu jään veel liiva sisse.

mida ristavad neli musta joont — minu ja Trossi signaalid ning voolikud.

Haaran kättega jää-äärest, ronin üles. Siin töötavad kaks pumpa.

Mul võetakse kiiver, pannakse jääle ja üteldakse pumpajale:

„Stop pumbata!“

Pumpajad lakkavad töötamast ning sirutavad selga. Vaatame, teine pumba meeskond teeb sama. Meeskonna vanem kargab püsti:

„Pumbata! Kas olete aru kaotanud? Lämmata Trossi!“

Mehed haaravad pumbapidemed, ratas hakkab taas liikuma.

Kuid juba ilmub jääaugust kriimustatud kiiver. Tross ronib välja. * * *

Kolmandal päeval on torujätku ülestõstmine ja remontimine. Töölised saevad jääd ja pikendavad augu kümme korda suuremaks. Nüüd pole see enam auk, vaid tõeline tiik. Tiigi kummalegi kaldale tuleb planke asetada ja kinni külmuda lasta. Valmib seegi. Laudadele asetatakse roopad. Roobastele veeretatakse tõstekraanad ja tõstmine võib algada.

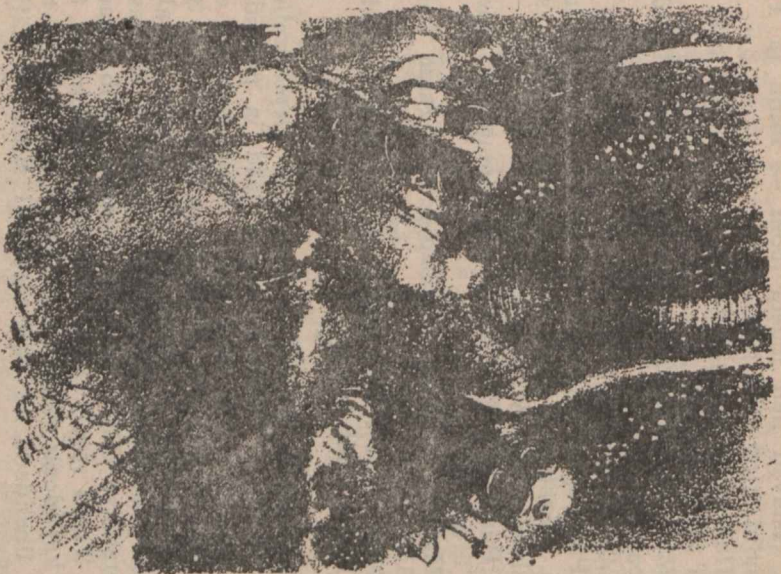
Tross ronib vette. Tema ülesandeks on torujätk ühendada mähkida ja ketid klambritega tugevasti ühendada, et jätk tõstmisel silmusest välja ei libiseks.

Paar tundi on Tross jää all. Aegajalt kuulduv säält tumedaid häáli — nagu taoks keegi kauguses haamriga alasile.

Me seisame augu äärel ja ootame. Lõpuks tuleb Tross välja ja ütleb:

„Valmis. Tõstke üles.“

Töölised haaravad ketid pinku. Iga kraana juures on kuus töölist.

Juba lendabki tilalt uhtevoolik, kukkudes Trossi ja minu vahele. Vooliku raskuskivi oleks mulle peagu õiale kukkunud.

„Esimene ja teine kraana tööle!“ hütiab tillevaataja.

„Üks, kaks, korraga!“ vastavad töölisel kooris ning sikutavad krinksuvaid kette. Esimene mees, pooleldi küürus, ttrib ketiülisid ja annab need kii-

Kreek haarab kangi kuna teda signaaliga üles kutsakse.

„Nägemiseni,“ hütiab ta mulle ja hakkab pikka mööda tõusma.

On selgesti näha, kuidas ta teel jalgedega nagu tantsides uimerdab. Näed, mõtlen endamisi, selline oled ka sina alt vaadates.

Kreek tõuseb üha kõrgemale. Pingutan pääd ja näen nagu läbi udu setsimehe tinaseid taldur.

Nüüd peaks mindki üles kutsutama, mõtlen siis. Ja õigus. Kohe kuulen telefonis:

„Tule üles!“

Tõusen samuti nagu Kreek. Ainult, et mind vahivad merihärijad ja vähid tilksi. Tõusen üles ja ronin pargasesse. Vaatan: Kreek seletab juba insenerile, insener kirjutab paberile, joonistab, arvutab.

„Mul on laev juba üles tõstetud... seni muidugi ainult paberil,“ kõneleb insener ja näitab tuukreile äsjavalminud skitsi. „Näete? Me kaevame laeva alla kolm tunnelit, asetame nelst terasvööd läbi, vööde otsa kinnitame aga pontoonid. Pontoonid pumpame õhku täis ja need kisivad laeva üles. Tunneleid ei hakka me muidugi labidatega kaevama vaid keskpägeva masinaga.“

Järgmisel päeval asume tööle.

Merel kiigub pruunikas ümmargune boi, laeva veevaluse asukoha märk. Selle kõrval asub abilaev. Abilaeva lael on kahe jämeda voolikuga keskpägev masin. Ühe vooliku otsas on vaskne torru, teisel ümmargune sõel. Esimese vooliku kaudu surrub masin veejoa käiku lasta, mis kümnepuudaseid kive liigutab ja majasseinu lammutab. Ja kui imema hakkab, siis neelab ühe tunniga suure mäe.

Masin asub tööle. Kihutab põhjast kõik kalad

Tööd lõpetades asume riista ja telgi kokkupanekule.

Telgi all olev jää on üleni siniseks, klaasina läbi paistvaks muutunud, loe või põhjast kalu selle läbi.

Teda läbistavad risti ja põiki praod.

Kuidas ta ometi vastu pidas?

Sõidame koju. Öösel aga kantakse jääkate, mil-
lel me töötasime, tuule ja tormiga Balti merre...

Miinilaeva all

Mustas meres lebab Kaukaasia läheduses 1919. aastast saadik miinilaev kogu oma torpeedode ja relvadega. Selle asukohta otsiti kaua aastaid ning avastati lõpuks.

Sügavus oli nelikümmend meetrit. Sukeldus Kreek.

Kuulsime sügavusest telefonis:

„Olen miinilaeval.“

Vastame:

„Jälgi eriti merepõhja. Saadame kangi ja labida.“
Mind riietati. Võtsin labida ja kangi ning boinööri otsa.

Maal märgitakse kohad teivastega, merel boidega. Need on nagu suured õngekorgid. Kui laeva juurde jõuan, seon nõõriotsa selle külge kinni ja nii on boiga laeva asend üleval märgitud.

Laskun aeglaselt. Kaenla all on labidas ja kang. Peakohal hargneb boinöör, õhuvoolik ning signaal. Umbes kümne sammu kaugusel on uduselt eraldatav samasugune signaal ja voolik, Kreegi omad. Ta ise on kusagil minu all. Ja ümberringi — üleval pään kohal ja jalge all, hõljuvad õrnad meduusid, kahvatud ja ähmased kui sült. Tõmbuvad kokku ja sirutuvad taas laiali.

relt edasi järgmisele. Järgmised lõimitavad istukile maas, tirivad, tirivad...

„Teine kraana, seis! Viltu läinud!“ kisab üle-
vaataja ja jookseb ähkides esimese kraana juurde.

„Esimene rohkem pingutada,“ karjub ta ja ha-
rab isegi keti pihku. „Korruga, korruga!“

August ilmub nähtavale pruunikas malmтору. Ta
ümber loksab roostene laine. Nüüd on ta juba vee
kohal, seisab siin nagu pikk malmist vaat. Raskelt
vajub ta jääle.

Töömehed rebivad kindad käest ja pühivad higi-
seid laupu, teevad suitsu.

Kuni liigend uuega asendatakse ja toru ennast
roostest puhastatakse, puhkeb sula.

„Vaja kiirustada, ütleb ülevaataja. „Muidu va-
jume kogu kraanadega kalade juurde.“

Kiirustamegi. Nüüd on toru must, läikiv, nagu
uus säärega saabas.

Uuesti asuvad kraanad tööle.

Toru on vaja kohale asetada.

„Kui ta nüüd mõnele kivile ei lange,“ hoolitseb
ülevaataja, „muidu saab veel praod sisse. Üks tuuk-
reid peab alla minema.“

Pehme jää praksub aina kraanade raskuse all.
On jube nüüd vette minna. Võid kergesti jääle oleva
raskuse alla jääda, kui jää murdub, või toru enda
alla sattuda.

Kuid siiski peab minema. Paal riietub.

„Kas testament tehtud on?“ küsib ülevaataja.

„Kuidas siis,“ ütleb Paal augu äärelle asudes.
„Kirjutasin pulgaga lumele ja andsin varesele hoida.“

Ja läheb vette.

Ma olen signaali juures. Ülevaataja jälgib kraa-
nasid. Oleme iga hetk valmis. Juba on toru vee
alla kadunud. Kraanad värisevad nagu palavikus.

Seda teeb toru oma raskusega.

Ma sikutan signaali, küsin Paailt:

„Kas kõik on korras? Kas võime toru põhja lasta?“

„Laske,“ vastatakse alt.

Ettevaatlikult ja aeglaselt annavad töölised ketti järgi. Plokid kriuksuvad. Juba hakkavad ketid lõppema. Tähendab, toru on kohal.

„Kas kõik korras?“ küsin põhjast. Säält ei vastata.

„Kas kõik korras?“ küsin veel kord.

Signaalhõõr vaikib. Ülevaataja vaatab minule, endal nagu ärevusest punane.

„See ei või olla,“ mõtlen endamisi ja sikutan ikka kõvemini signaalhõõri.

Korraga tunnen — nõõr elustub mu kätēs. Või näis see ainult nii? Ei, tõmmati veel kord — tugevasti, selgesti.

Tõstan pää üles ja ülevaataja muutub korraga rõõmsaks. Ta on mu näolt signaali tähenduse ära lugenud.

* * *

Töötame viimaseid päevi.

Toru lebab juba liival, nagu polekski teda kohalt liigutatud. Ainult jätkuga pole veel kõik korras — pääkruvi pole veel kohal.

Selle mutter on arbuusi suurune ja mutri võtit tuleb kaheksal mehel kanda. Võti seotakse kõie otsa ja lastakse põhja.

Nüüd on jälle minu kord vee all töötada. Võtan võtme, nihutan mutrile otsa ja surun õlaga mis aga jõuan. Ise annan üles signaale. Mehed kuuluvad mu käsklust, haaravad kõiest, sikutavad ning aitavad nii mutrit kinni keerata.

Keerame ühendatud jõuga, mina jõepõhjas, need üleval kaldal.

Kas saabub varsti põhi? Vahin jalge alla. Mis sääl on? Kalju või mõne mereelukala laip? Miini-laev! Oi, kui pikki! Ja põhjaga ülespiidi. Kiil on kogu ulatuses, ninast ahtrini, selgesti näha. Laeva kohal sagib suurepäisi merihärgi, värvilisi kiisku ja hõljuvaid piimakarvalisi meduse.

Juba puutuvad tallad laeva terraskiili. Haaran ta kerest kinni. Suur vähk, krobeline ja hall, putkab mu eest minema.

Mu käed libisevad ja rebivad laeva kiljelt samalt ning konnakarpe lahti. Merihärjad sagivad mu kannul — purustan nelle konnakarpe ja nad muudkui õgivad.

Korraga libisevad kaenla alt labidas ja kang minema ning kukuvad kõpsatades põhja. Minagi saabun samuti põhja.

Põhjust tõuseb porine pilv ja katab mu aknad — nagu pimestaks mind. Kui pori kaob ja ümbrus taas selgineb, näen endast sammu viie kaugusel Kreeki. Ta tuleb mulle otse vastu. Paneme kiivrid kokku. Vasksete seinete kaudu kostab hääl tugevalt nagu tühjas majas:

„Jaan, nimetan su miini-laeva komanderiks. Pöörä see ümber ja kamanda.“

Kreeki müristab vastu. See on naer.

„Katsu ise — pööra kui saad. Nimetan su selle eest vanemaks kokaks. Seniks anna aga kang sija.“

Annan kangi. Meie vahel askeldab igasuguseid suuri ja väikesi, pikki ja lühikesi, jämedaid ja peenel kalu. Nad ei kardagi meid, ei osuta melle vähimakti tähelepanu.

Läheme Kreegiga laevale. Ma seon boinööri vaskse uksepideme kilge, kuna Kreeki samas kõrväl põhja proovib. Kuid kang aina tümises ega lähe sisse. Liiv ja savi on kõvaks muutunud kui tsement.

64 ruutu

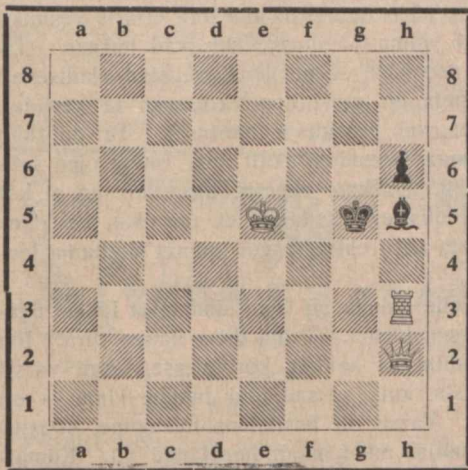
MALE 13

Harjutus nr. 1 lahendus:

1. Kääk: valge viib oma lipu c2-lt a4-le.
2. Must — ratsu e5—d7.
3. Valge — lipp a4—a8.
4. Must — lipp h8—h1 tuli ja kadu.

Harjutus nr. 2

Valge algab ja võidab kahe käiguga. Millised sammud peab tegema valge, millised must?

Valged. Joon. 26.

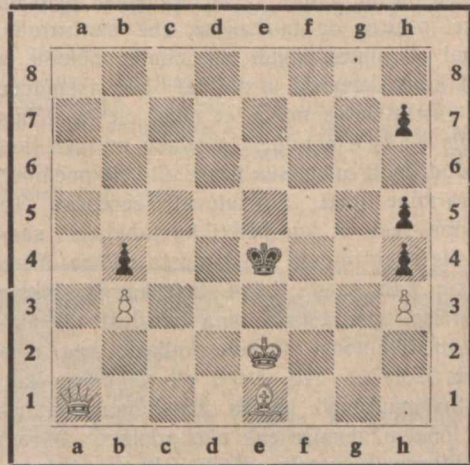
Harjutus nr. 2 lahendus:

1. Lipp h2—a2	1. Kuningas g5—g4
2. Lipp a2—g2, tuli ja kadu.	

Harjutus nr. 3

Valge algab ja annab kadu odaga mustale kuningale 4-dal käigul. Missugused sammud peab tegema valge, missugused must?

Mustad.

Valged. Joon. 27

Harjutus nr. 3 lahendus:

Valge	Must
1. La1—a5	1. Ke4—f4
2. La5—d5	2. Eh7—h6
3. Ke2—f1	3. Kf4—e3
4. Oe1—d2×	

Agnes Taar:

Arvustusi

MARI-ANN ÕPETAJATÜTAR

Käesolev A. Taari esikromaan viib meid ühe tütarlapse varasemasse ikka — tema eelkavadesse. Seepärast on selles teoses palju avastamistahet, esimesi elumõistatuste lahendamise katseid, kuid samas palju suuri rõõme, et „silmad särasid kastetiikadega võidu“, ja väikesi alistavaid kurbusi. Laste tunneteskaala on ju muutlik ja kõigub naeru ja nutu vahemaal.

Teose päätegelaseks on väike õpetajatütar Mari-Ann, kelle isa on veneaegse 3-klassilise algkooli juhataja. Mari-Ann on kevadisel vee-minekuajal kukkunud oja ja olnud raskesti haige, kuni kevad on puhkenud juba täies jõus ja päike tundub talle nii helkjalts-vaalus, kui ta läheb taas oma mängumurudele. Sellest ärkamisest kevades algab ka Mari-Anne lapse-

hinge selgem kujunemine ja kristalliseerumine, tema teadvusse tõuseb kogu elu ja maailm oma avarustega, nagu oleks ta ees mingist pun-gast puhkenud ootamatult kaunis ja huvitav õis. Selles maailmas on Mari-Annele veel palju mõistatusi, näiteks Jumal, keda peab „üle kõigi asjade armastama“, kuid ometi Mari-Ann armastab ema üle kõige. Mari-Annel on palju sõpru. Kõigepäält muidugi väike vend Ants, kellega on tihti pahandusi ja leppimisi „majapidamise“ pärast ja kelle „lapsi“ Mari-Ann peab ristima. Neljajalgne sõber Pontu on samuti tema suur mänguseltsiline, kes hästi „naerda“ oskab.

Mari-Anne suvi möödub mängides, sügisel täitub tema suurim soov — ta saab kooli! Aga muresidki on selle kooliga, sest Mari-Annele näib kirjutamine olevat kõige raskem kunst siin maailmas. Aga varsti harjub tüd-ruk koolieluga, päälegi saab ta kõigi teiste las-

Järg lk. 15

AGU-PEERNA

ÜHT KUI TEIST

Küll on ike häda! Tead, Rehemäe Eedi on haige, praegu on ta haiglas ehk naatsaretis. Temal oli pimesoolendi ehk pimiku põletik ja nüüd konviskeerisid arstid tal selle asjanduse ära. Ta kirjutas mulle, et nüüd olevat kõhus hoopis valgem tunne. Oodaku me aga, kui ta nüüd kooli tuleb, siis ta on nii „ele poem“, et ära mine ligigi. 5-d tulevat iseenesest. Ta kirjutas veel, et kui põletikku tahetakse saada, siis peab midagi hästi musta sööma. Mina tahtsin kah saada hästi targaks ja läksin sahvrisse, kus asusin oma haridust täiendama mustikamoosi purkide kallal. Aga ema juhtus jaole... Siis peegli ees nägin ise kah, et olin muutunud hoopis tumedamaks, vähemalt oma nägemuse ehk näo poolest. Pärast tuli hirmus kõhuvalu. Tädi hakkas mind poputama, aga ütlesin talle: „Ei aita midagist — põletik, tead!“ Aga tee sa vanale inimesele selgeks. Pidin jooma alla, s. t. sisse võtma niipalju igasuguseid õlisid ehk petrooleumisid, et arvan: mul on nüüd koduapteek kõhus.

Õõ aega vaevlesin, aga hommikuks olin täiesti terve — muudkui võta jalad selga ja mine kooli. Mõtlesin, et selle vaeva järele peaks veidi priiust saama ja seletasin tädile, et „lõhub“ ikka sees mis hirmus. Tädi andis veel mul ühte „kihvti“ ja kui kell sai 9,

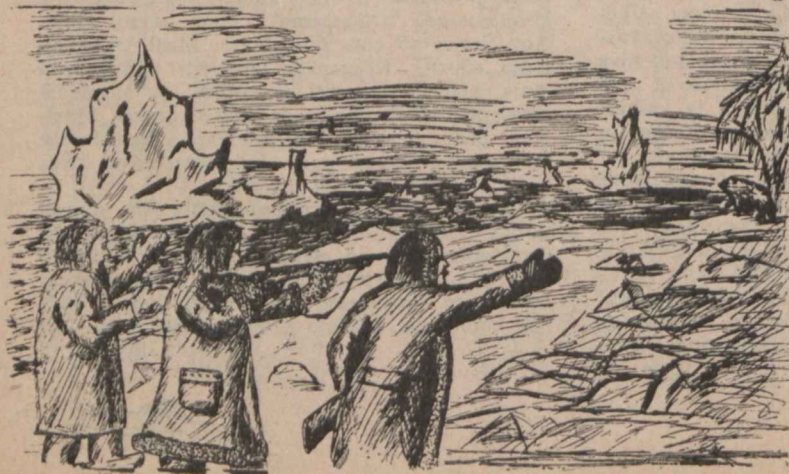
siis ütlesin, et valu on nagu peoga võetud. Tädi oli muidugi kole uhke oma tohtrikuntsi üle ja ütles, et ega kõhuvalu vastu muidu saa, kui ikka õlide ja kompressoritega. Siis ema ajas mu hagu rauma, et mis ma muidu laisklen. Aga säääl juhtus just õnnetus ehk apostroof, et lõin endale kirve ehk giljotiiniga suure varba otsa. No usu, kogu maailm ehk gloobus oli silmaläätsede ees lilla. Nii et ikkagi ei läinud hästi.

Aga päris nuhtlus on ikka see, et Eedi on haige. Kõik vembud kirjutatakse nüüd minu arvele. Varem ikka oli kõva protsess enne, kui selgus, kumb meist autor oli, aga nüüd: „Kes tegi?!“ — Värdis...

Ja tead — no muidugi tead, onuke —, et kui ma praegu sedasinast kirja kirjeldan, on väljas päris jaanipäevane ilm. Päris vesiniku võtab silma — suusad seisavad nurgas. Tiibab peenikest seenevihma, räästad pladisevad ja mets on must nagu kohiseks ta kevadet. Vares on praegu aidakatusel. Ta nuuskab varbaga tähendusrikkalt nina (mina olen saksem ja nuuskan näpuga, aga varesed ei käl ju koolis ega kedagi), ei tea, kas kavatseb hakata pesa ehitama või kuhugi suvitama lennata.

Selle sulaga oli lugu sihuke, et läksin ükspäe suusklema. Tegin üsna kauge tiiru. Ilm oli külm ja hakkas kõrvadesse. Aga varsti tundsin, kuis suusad jäid lumme kinni — oli sula. Varsti oli positsioon niisugune, et istusin paljal mäekünkal, lumelauad all. Kõmpisin üle põllu teele. Säääl seadis üks taat parajasti reele rattaid alla — maal on kõigil hobusemeestel nüüd reega sõites vankri rattad ja puuvärk ühes, muudkui upita regi rattastele. Taat oli rõõmus, ütles et märkas veel õigel ajal — parmumeeter näitas sooja! (Termomeetri asemel kasutatakse parmumeetrit — kui hobune saba üles tõstab, siis tuleb kohe soe ilm ja parmud hakkavad purilendu

VÕISTLUSTÖÖ

6 tegema.) Sain ühes taadiga päris kodu lähedale ja polnud suurt viga kedagi. Taat sõitis edasi ja laulis: „Õrn õöbik, kuhu tõttad sa sel lahkkel näärikuul...“ — No kui see just nii ei olnud, aga küll varsti on! Hääd tervist, onu! Mul pole aega, lähen vaatan, mis parmumeeter ütleb, vast saab minna suplema — või tuleb kolm kasukat selga ajada...

Sinu Värdispoju.

MARI-ANN

te lemmikuks. Ja kui tuleb kooliinspektor Marandi kooli, siis pursib Mari-Ann temaga päris „puhast vene keelt“. Enne jõule on koolis suur ootuseärevus, palju rõõme ja lootusi. Jõulupuu koolis ja jõuluõhtu kodus, kui tuleb jõuluvana, kujuneb Mari-Annele suureks elamuseks, kuigi jõuluvanaillusioon hiljem paratamatult puruneb. Talv oma kõrgete lumehangedega möödub, seljataha jääb ka kevad-pühade romantika ja saabub suvi. Sellel suvel tunneb Mari-Ann esimesi eluraskusi. Ta peab kodus seakarjas käima, kuigi ta kardab häbistavat nime „seasihver“. Kuid ta unustab sead, jäädes naabertalu karjapoisi jutustusi kuulama ja saab selle eest isalt peksa. See juhtum tõukab ta lõplikult karmiloomulisest isast eemale, ka hävineb sõprus karjapoiss Kaarliga. Varsti pärast seda tutvub Mari-Ann oma „esimese armastusega“. Ta oli „pikk, mustajuukseline mees suurte, pikkade, toredate punaste vurrudega“ külarätsep, kes temaga mängis, teda kõrgele upatas, kuid ühel päeval kadus — uude töökohta muidugi.

Mari-Ann lõpetab külakooli ja 13-aastase-na juba kihelkonnakooli. „Sellega lõpeb eelkevade ajajärk ta elus. Algab — kevad.“

Autor on annud selles teose rea huvitavaid soravalt jutustatud episoode toleagegsest koolielust ja oludest üldse, laste huvimaailmast ja eluavalduisist, näiteks „lapseristimine“, esimene koolipäev, jõulud, sandid, „eluraskused“ jne. Väike Mari-Ann on ilmekas ja huvitav kuju, kes oma rõõmude, väikeste tujude ja igatsustega on juba noor psühholoogiliselt usutav isiksus. Ka kõik teose kõrvaltegelased on elulähedased ja huvipakkuvad, nii karm isa, alati lahke ema, nood mitu noorehangelist vanakest, kes armastavad Mari-Anne nagu oma noorust, õpilased koolis, sandid, ja kas või koer Pontu, kes naeris ja lõi sabaga takti. Kuigi sündmustik on episoodiline, on see siiski enam-vähem seotud Mari-Anne eluga, tema huvidega. Stiililt on teos ühtlane, kohati kõnelustes on isegi nauditavat sädelust.

Teos on kirjutatud suure soojuse ja sisseelamisega loomulikkuse ja elulisuse raamides, rõõmustavalt puudub see magussetendents, mis kipub paljudesse noorsooraamatuisse. Meie algupärase noorsookirjanduses, eriti tütarlastele määratud osas, on see kahtlemata üks paremaid teoseid.

I. R.—e.

H. O. Pihlaste, 12. a., Viimsi

LIHTNE KELK.

Poisid-meistrid, käes on talv ja lumi. Kui kena on kelgutada. Et aga talvelõbudest osa võtta, on vaja kelku, mille puüame ise meisterdada. Sobivaks materjaliks on kasepuu-lauad. Laud, mis on kujutatud joon. 1. oleks 70—80 cm pikk, 20 cm lai ja 2,5 cm paks. Neid laudu on vaja kaks. Lauad hõõveldame siledaks. Siis saeme mõlemast lauast niisuguse kujundi välja, nagu täpp-joontega näidatud joon. 1. Edasi teeme kolm ümmargust pulka, millede pikkus oleks 35 cm ja läbimõõt 3 cm. Väljalõigatud laudadesse (jalastesse) puurime kolm auku 3 cm läbimõõduga, nagu see näidatud joon. 1. Pulkadega kinnitame jalased ühte, nagu näidatud joon. 2. Siis

K. lööme parajad lauad kelgule pääle, naelutame servast ja siis olekski kelk valmis (vt. joon. 3). Nüüd pole muud, kui las sõita!

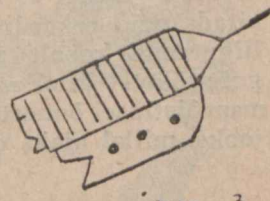
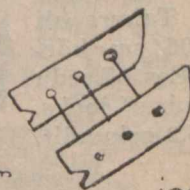
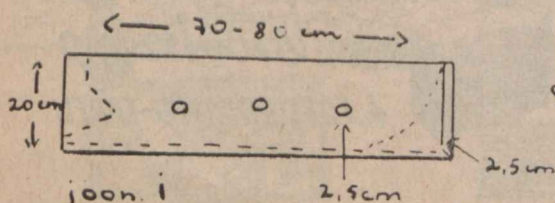
Midagi tütarlastele

KEVAD TOAS

KUIDAS TALVEL SAADA HALJAID, ÖITSEVAID OKSI

Puunõusse valatakse 35° R soe vesi ja sinna vette pannakse kimp kase-, toominga-, sireli- jne. oksti. Sääli lastakse neid seista 10—12 tundi. Veesoojus peab aga alaliselt olema 30—35° R. Et vesi kauem soe seisaks, tuleb veenõu päält riidega kinni katta. Sellise aurutamise järele võetakse oksad välja, köidetakse nagu lilled kimpu ja pannakse vaasi vette. Nädala või paari pärast on oksad lehis.

(500 üldtarvilikku juhat.)

SÕERAJA REEGLID

TÖKKEJOOKS POLE KERGE...

Rekord — kuigi ühtki tõket pole enam püsti! Kuid alati pole see olnud nii. See oli Los-Angelesis, aastal 1932. Peeti 400 m tõkkejooksus lõppvõistlust. Eeljooksudes olid edukad ameeriklased. Neid peeti ületamatuks. Siis viimasel sirgteel lõppjooksus rühhib kindlalt ette iirlane Tisdall ja võidab 100 000-päälise publiku marulise juubelduskisa saatel. Ja nüüd kuuldu ruuporimehe suust kurioosum: olümpiavõitjaks osutus iirlane Tisdall — aeg 51,8 sek, teiseks ameeriklane Taylor (1. teilar), kelle aeg küll halvem olümpiavõitja omast, aga kuulutatatakse välja uue maailma- ja olümpiarekordina!

Milles siis oli viga?

Tisdall, võitja, saabus finishi küll esimesena, kuid jooksul ta oli riivanud ning liigutanud kohalt kümnest 91 sm kõrgusest tõkkest ühte. Hõbemedalimees jooksis aga maa läbi, riivamata ühtki tõket. Tema nimi kirjutati maailmarekordide omanike nimede hulka, kuna aga mees, kes temast parem oli, jäi ilma sellest unistatud aust.

Nimelt kõnesolev määrus tühistas võistleja jooksu, kui ta oli kohalt liigutanud või ümber ajanud üle kahe tõkke. Veel kahe tõkke mahaajamisel tunnustati ta võitjaks. Oli ta aga seejuures näidanud rekordist paremat aega, siis seda rekordit ei kinnitatud. Sel juhul pidi jooks olema „puhas“.

Nii meilgi Juss Talmre jooksis 110 m-s korduvalt paremaid aegu rekordist. Ometi ei lubanud määrus kinnitada neid rekordina, kuna Talmre oli liigutanud kohalt mõnda 106 sm kõrgust tõket. Ja alles sügisel Eesti-Leedu maavõistlusel õnnestus tal „puhas“ jooks, jooks, millal ajaks osutus 15,3 sekundit.

Mõeldi kaua, kuidas kõrvaldada seda pahet, sest liiga sageli juhtus selliseid lugusid.

Lõpeks konstrueeriti uued tõkkesed. Terasest. Ja need on säärased, et vajavad tublit hoopit, ennekui ümber kukuvad. Jooksjale riivamisel teevad nad teravat valu, mille eest nagu lohutusenäht võib neid nüüd maha ajada kasvõi kõiki!

Siingi on halbasi. Riivab sinu jalga jooksul tõket, võid olla kindel, et kaotad tasakaalu ja sellega koos ka kiirust. Nii on raske uskuda, et paljude riivamistega jooksu aeg võiks olla rekordiiline.

Et vältida riivamisi, püüavad mõned jooksjad kasutada „kavalust“, mis aga määruste järele on lubamatu. Asi seisab järgmises: Jooksuraja laius on 1,25 m, tõkke laius 1,20 m. Tõkete vahele, mis rajale asetatud kõrvuti, jääb väike vahe. Siit varbad võivad minna läbi madalamalt, kui seda on tõkke kõrgus. Samuti ühel äärel jooksja või 400 m tõkkejooksus, kus tuleb läbida terve ring ja kus tõkkesed ei asu kohakuti, saab tõukejalga viia üle tõkke selle kõrgvalt. Loomulikult — see pole aus — ja on spordis seega keelatud — kuid isegi paremate tõkkejooksjate juures on neid „kavalusi“ märgatud!

Spordikalender KOOLIDELE

EESTI-SAKSA 3:4. Berliinis lõppes 2. Eesti-Saksa maadlusmaavõistlus, mida jälgis 2000 päältvaatajat. Seekord võitsid sakslased maavõistluse 4:3. Eestlastest olid võidutoojateks **Kotkas, Neo ja Puusepp**. Hiilgavama võidu saavutas Euroopameister Kotkas, kes poolnelsoniga seljatas saksa maailma kuulsuse Hornfischeri. Üllatav oli aga Roolaane seljakaotus, kes juba 22 sekundi järel langes Schweikerti all puusavõttest õlgadele.

V. Väli loobub sportimisest. Rahvusvaheliselt tuntuim Eesti maadleja Voldemar Väli on otsustanud loobuda maadlemisest, kuna ta on praegustest Eesti nimekamatest maadlejatest kõige vanem ja soovib asuda erru.

Voldemar Väli on kaitsnud Eesti rahvusvärve 31 korda. Ta tõi Amsterdami olümpiamängudel 1928. a. Eestile kuldmedali ja Berliini olümpiamängudel tuli ta pronksmedalile.

Nädala-uudiseid

Monte-Carlo tähesõidule startis Tallinnast 17 autot. Üldse võistleb tänavu 94 autosportlast. Neist 35 startis Ateenast.

Eesti-Läti 11. poksimaavõistlus lõppes Eesti võiduga 5:3. Meie meestest võitsid Käbi, Kanepi, Nieländer, Leet ja Linnamägi.

Eesti-Saksa ühisfilm. Kuna Saksa filmitööstus vajab uut ainetikku ja miljööd, tekkis sakslasil läbirääkimisi Eesti kulturfilmiga ühisfilmi valmistamise asjus. Esialgsete andmete järgi peaks Eesti andma filmi teema ja sündmustiku, kuna kapitali filmi valmistamiseks annaksid sakslased. Ühtlasi hoolitseksid nad filmi turustamise eest.

Valga-Tõrva-Abja raudtee läheb esialgsete kaalutluste järgi maksma umbes 5,5 milj. krooni.

*JOHANN FABER

DESSIN

Haamritemärgiga

Pliiatsivabrik A.-S. JOHANN FABER

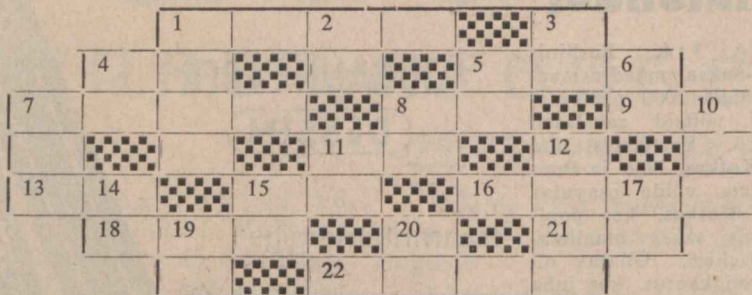
VÕISTLUSTÖÖ

7

A. Pääsuke, Tabivere

44. SILPRISTSÕNAD (5 punkti)

A, A, A, DA, DA, GE, HE, JÖEL, KA, KA, LA, LE, LO, MA, ME, ME, MEE, MI, MON, NA, NI, NI, NU, NUR, O, PAA, PLA, RA, RE, RI, RI, RI, ROO, RU, SA, SI, SU, TOO, VA, VA, VAL, VEL, VO, Ü.

Tähendused.

Põiki: 1. M. Metsanurga teos; 4. „Bibi ja...“, K. Michaelise jutustus tütarlastele; 5. Eesti luuletaja; 7. Soome maailmaklassisportlasi minevikust (eesnimega); 8. naistegelane A. Raag'i teosest „Mässuvaim“; 9. värv; 11. loomatoit; 13. programm; 15. Eesti korvpalliinternatsionaal; 16. riik Euroopas; 18. Narva jõgi (venepäraselt); 21. praht, prügi; 22. kõnekuunst.

Püsti: 1. jaam Tartu-Petseri liinil; 2. sade; 3. arv; 5. üksteisele järgnevate asjade kogu; 6. Prantsuse riigimees; 7. kabuhirm, segadus; 8. poisi nimi; 10. linn Itaalias; 11. Inglise riigimees; 12. maailmajagu; 14. mitte noor; 15. tee lahti; 17. kõrsvili; 19. tugev riik Euroopas vanal ajal; 20. lava-, kiltmaa.

AITA NAERDA

I. Veermäe, Rakvere

N.

„KUREKS“ VÕETUD

Kusti: „Kalle, too õige mulle üks pudel limonaadi.“

Kalle: „Anna raha!“

Kusti: „Ja — raha eest on kerge tuua, too ilma rahata ka.“

Kalle läheb poodi ja tuleb pudeliga tagasi.

Kalle: „Noh, joo, Kusti!“

Kusti: „See on ju tühi pudel.“

Kalle: „Ja — täiest pudelist on kerge juua, joo aga tühjast pudelist ka.“

H. Oja, Võõbste

N.

Kord sõitnud keegi talumees linna. Tee ääres näinud ta äkki üht pika habemega vanameest lamavat. Kohe küsinud: „Mida teed sa sääl pikali, tule ometi üles!“ — „Olen surnud,“ vastanud lamaja.

U. Raukas, 10 a., Tartu

N.

KELLAAEG

„Jüts, palju kell on?“

„Kell saab viie minuti pärast viis minutit üle poole ühe!“

K. Raig, Vastse-Kuuste

45. ATS LÄHEB KOOLI (3 punkti)

Ats jääb ühel hommikul kooli hiljaks.

Õpetaja: „Ats, kuidas sa täna hiljaks jäid?“

Ats: „Suur tuul oli vastu ja tee oli ka väga libe, kui ma tulin, siis kaks sammu läksin tagasi ja üks edasi.“

Õpetaja: „Aga kuidas sa siis kooli said, kui sa jala tulid ja kaks sammu läksid tagasi ja üks edasi?“

Ats ei ütelnud seda õpetajale, kuidas ta kooli sai ja nüüd paluvad Atsi kaaslased, et „Õpilaslehe“ suur mõistatajate pere annaks lahenduse.

46. KAS „JA“ VÕI „EI“ (2 punkti)

1. Leedu presidendiks on K. Ulmanis ()
2. P. Keres on male maailmameistri kandidaat ()
3. Paala lahing toimus a. 1217 ()
4. Eesti välisminister on K. Eenpalu ()
5. Eesti kõrgeim mägi asub Haanja kõrgustikul ()

Lahendid saata 6. veebruariks.

TÄNASED AUHINNAD:

1. J. Jaik „Pombi ja Üdsimärdi nõiad“
2. J. Kuulberg „Sõnajala-õis“
3. Roberts „Mere klaasprintsess“
4. R. Fählmann „Kalendritegija“

Toimetus ja talitus: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilasleht“ ilmub üks kord nädalas (25 n-rit õppeaasta jooksul). Tellimishind postiga: aasta-käik (25 nr.) — kr. 2.00; (15 nr.) — kr. 1.40; (10 nr.) — kr. 1.00; (5 nr.) — kr. 0.50. Kuu-lutuse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 7 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rüütli 4, Tartu, 1939.

ESTI

RAHVUSRAAMATUKOOL